

מאיר קסלר

בלאאמו"ר הגר"ש זצ"ל
רב ואב"ד מודיעין עילית
קרית ספר, רחוב שדי חמד 12

בס"ד

יום חמישי ט' מר חשון תשפ"ג

הרה"ג ר' שלוי יצחק בלאאארסקי שליט"א מקנא קנאת ה' אלוקיו על השיבוש בהוצאת החומש פשוטו של מקרא, ואסף וקיבץ מחז"ל ומדברי הראשונים והאחרונים בנושא זה. כמו"כ מביא דוגמאות מהספר המוכיחות את העקמימות שבחיבור זה, לא הי' סיפק בידי לעבור על הקונטרס, אולם כדי לחזק את ידיו מסרתי לו דברים שקיבלתי ממו"ר ראש ישיבת בריסק שליט"א.

ויה"ר שתרבה הדעת ויתחכמו החכמים חכמה יתירה כשיראתן קודמת, ונזכה במהרה, שתמלא הארץ דעה את ה'.

בעה"ח

מאיר קסלר

מאיר קסלר

הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א

בדבר החומש "פשוטו של מקרא" שבו קיבצו אוסף של פירושים כפי ראות עיניהם, במטרה שירוך הקורא פסוק אחר פסוק באופן רציף, מבלי צורך להתעכב ולהתעמק בהבנת הענין, מתוך מטרה להקל על הלומד ולחסוך ממנו טירחה בחיפוש והבנת עומק הענין, ומלמדים רבים אימצו חומש זה משום שמיקל עליהם את ההכנה.

עצם הנחת היסוד שלימוד תורה צריך להיות באופן הקל יותר, הוא טעות שהתאזרחה בדור האחרון, כפי שענינו רואות מריבוי של הוצאות שונות של הש"ס ומשניות המבוארים ועוד.

אולם בנוסף לכך בחיבור זה ישנו סכנה ממש לפגיעה בעיקרים, שהרי המחבר שם עצמו אדון איזה פירוש להגיש, ואיזה פירוש להשמיט, מבלי להבחין שעיי"כ הוא מחסר עיקרים יסודיים באמונה בה' ובחכמינו ז"ל, שהרי פירושו של רש"י הק' מלמדנו, שעל אף שרש"י בא לפרש 'פשוטו של מקרא' הוא לא חסך מלהביא מדרשי אגדה שבאים לחזק את היסודות באמונה בשכר ועונש, ובביאת המשיח ובתחיית המתים ועוד, ולא בחנם גדולי הדורות הורו שיש ללמוד חומש עם פירש"י דוקא, וע"ז נתפס ר' משה מדסוי (מנדלסון) בפירושו על החומש, שהגם שהביא הכל ממקורות נאמנים, אולם היו מגדולי הדור חדי העין שהבחינו שלעולם הוא ישמיט את הפירוש העוסק בחיזוק העיקרים והיסודות, ולבסוף נתגלה פרצופו האמיתי כידוע. וכבר כתב בספר חסידים אות (ד"ש) "כשלומד מקרא צריך להבין לו, כשהגיע לדברי יראת שמים כגון לכבד את התורה ולומר לו שהקדוש ברוך הוא בשמים והוא הנותן והוא המפרנס" וכו'.

ישנם שחושבים שלימוד חומש הוא מקצוע בפני עצמו, אך אין הדבר כן, שנחלקו הפוסקים האם האב חייב ללמד בנו את כל התנ"ך, ומנהגן של ישראל לא היה ללמד כל התנ"ך, וכתב הש"ך סי' רמ"ה ס"ק ה' וז"ל, ואני אומר מנהגן של ישראל תורה היא, שהרי כתבו התוס' סוף פרק קמא דקידושין וכו', שאנן סמכינן אהא דאמרי' בסנהדרין ש"ס בבלי שבלול במקרא ומשנה וש"ס, אימא דמשום הכי אינו חייב לשלש את שנותיו במקרא ואינו חייב ללמד עם בנו מקרא כיון שלמדו ש"ס וכו', יעוי"ש. למדנו מדברי

הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א

הש"ך שמנהג ישראל תורה, לסמוך על לימוד תלמוד בבלי שבו בלולים פסוקים ג"כ, וע"כ שאין לימוד מקרא מקצוע בפני עצמו, ומכאן ראיה מוכחת לדברי **מרן הגר"ח מבריסק זצלל"ה** במכתבו משנת תרע"ה לספר דרך החינוך וז"ל, ויסוד הלימוד הוא שיבין וידע מתוך התורה את האמור בה בפשט הברור המתאים עם ההלכה, ואשר ישאלו לו בע"פ ידע שהוא זה האמור בתורה, וכמובן שכל לימוד בלא ידיעה והבנה אינו לימוד, [ובסוף מכתבו כתב, וז"ל] בקצרה אומר **כי בלימוד המקרא צריך לבאר לפני התלמיד הרבה מתורה שבע"פ, שהם יסודי המקראות, אשר מבלעדן חסר להתלמיד כל הענין, עכ"ל.**

וכך התנהל כלל ישראל במשך הדורות, על פי יסודות אלו קם בא"י ת"ת "עץ חיים" שהמשיך את מסורת תלמידי הגר"א בא"י, [על אף שהגר"א עצמו נהג עם בניו אחרת, מ"מ ידועה המסורת בבית בריסק שאנו אין לנו בעניינים אלו וכדו' להם אלא מה שנתקבל מהגר"א דרך תלמידו הנאמן מרן הגר"ח מואלאזין זצלל"ה, והוא היה מורה דרכם של אותם תלמידי הגר"א שייסדו את הישוב הישן בירושלים, והוא היה ג"כ רבו של הגאון רבי יוסף זונדל מסלנט זצלל"ה חותנו של הגאון רבי שמואל סלנט זצלל"ה שהקים את ת"ת "עץ חיים", וכשהגיע **מרן הגאב"ד מבריסק (הגרי"ז) זצלל"ה מאה שנה אח"כ לירושלים העיד שכך היתה צורת הת"ת בואלאזין**].

ועלינו לשנן תמיד את דברי החובת הלבבות (שער יחוד המעשה, פ"ה) "ע"כ **היזהר שלא תטה אשורך מדרך אבות, ונתיב הראשונים – אל הבריות, ותסמוך על שכלך, ותייחד בעצתך, ותתבודד בסברתך ואל תחשוד אבותיך במה שמסרו לך מאופני טובתיך, ואל תסתור עצתם במה שהורו אותך, כי אין עצה שתעלה בדעתך שלא קדמוך לדעתה ועמדו על כל מה שמביאה אליו מטוב ורע, ואפשר שקדם לדעתך אופן יושר המחשבה ההיא בתחילתה, ונעלם ממך אופן ההפסד אשר יהיה ממנה באחריתה, ואתה במיעוט יישובך תראה יושרה ולא תראה טעותה ואופני הפסדה", עכ"ל. למדנו מדבריו הנכוחים, שלעולם הדרך הנכונה היא דרך האבות, שהיא הדרך הישרה שנסללה לאחר שנבדקה על ידם היטב, ואין מחשבה שלא עלתה בדעתם, אלא שבועמק שכלם וגודל**

הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א

יראתם עמדו על כך שעלולים לבוא לידי הפסד אם לא ינהגו כך, והדברים בדוקים ומנוסים שכל רעיון חדש שקם שבא לשנות ממסורת האבות בסופו של דבר הביא לידי מכשול וקלקול.

ולסיכום:

- לימוד מקרא אינו מקצוע בפני עצמו.
- כשמלמדים תשב"ר חומש יש להביא בפניהם גם כן את חלק הדינים הנלמדים מפסוקים אלו.
- אין לזוז מפירוש רש"י הקדוש שברוח קדשו הנחילנו בפירוש הפסוקים את היסודות הנצרכים לא רק בהבנת הפשט אלא גם באמונה בנותן התורה והיראה ממנו, והאמונה בביאת המשיח ובתחיית המתים ועוד.
- החומש "פשוטו של מקרא" סטה לגמרי מדרך אבות וטעה במיעוט ישוב דעתו, והתוצאות מסוכנות לעיקרים היסודיים.